

એમ. કોમ. સેમ-૨

વિષય: નાણાકીય બજારો

પ્ર-૧ નાણાકીય વ્યવસ્થા એટલે શું? તેનું સ્વરૂપ અને કાર્યો ચર્ચો.

પ્ર-૨ મૂડીબજાર નો અર્થ આપી મૂડીબજારમાં થયેલ સુધારાઓ વિશે ચર્ચો.

વિષય: ધંધાકીય પર્યાવરણ

પ્ર-૧ ધંધાકીય પર્યાવરણીય વિશ્લેષણ નો અર્થ આપી તેનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

પ્ર-૨ આર્થિક પર્યાવરણ નો અર્થ આપી તેના ઘટકો ની ચર્ચા કરો.

વિષય: પડતર હિસાબી પદ્ધતિ - ૨

પ્ર-૧ એક કંપનીનું બજેટ ઉત્પાદન ૨૦,૦૦૦ એકમોનું છે. પરંતુ ખરેખર ઉત્પાદન ૨૨,૦૦૦ એકમો થયું, આ પૈકી ૧૮,૦૦૦ એકમોનું વેચાણ થયું. અને વેચાણ કિંમત એકમદીઠ રૂ. ૧૨૦ નક્કી કરવામાં આવી હતી.

બજેટ મુજબ તેની પડતર નીચે મુજબ હતી.

પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રી	રૂ. ૪૦ એકમદીઠ
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ. ૧૦ એકમદીઠ
કારખાના ખર્ચા	રૂ. ૫ એકમદીઠ

સ્થિર ખર્ચા:

કારખાના ખર્ચા	રૂ. ૧,૮૦,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચા	રૂ. ૬૦,૦૦૦
વેચાણ ખર્ચા	રૂ. ૩૦,૦૦૦

ખરેખર વેચાણ પર ૧૦% વેચાણ કમીશન આપવાનું છે. શરૂનો કોઈ સ્ટોક હતો નહીં.

બંને પદ્ધતિ મુજબ નફો દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

પ્ર-૨ જરૂરી સમયેજ અભિગમ (JIT) એટલે શું? જીત અભિગમના લાભો સમજાવો.

વિષય: સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ - ૨

પ્ર-૧ હિસાબી ધોરણ - ૨ સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન વિશે નોંધ લખો.

પ્ર-૨ તા. ૩૧-૩-૨૦૧૪ના રોજ પુરા થતાવર્ષનું નફાનુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે.

વિગત	રૂ.	રૂ.
કાયો નફો		૧૬,૪૦,૦૦૦
ઉમેરો: અન્ય આવકો		
સરકારી સહાય	૩,૦૦,૦૦૦	
પ્લાન્ટના વેચાણનો નફો		
(પડતર કિંમત ૯૦,૦૦૦ અને ઘસારા બાદ ૬૦,૦૦૦)	<u>૫૦,૦૦૦</u>	<u>૩,૫૦,૦૦૦</u>
		૧૯,૯૦,૦૦૦
બાદ: ખર્ચા:		
પગાર અને મજૂરી	૮,૪૦,૦૦૦	
સંચાલકોની ફી	૨૦,૦૦૦	
મરામત ખર્ચા	૧,૪૦,૦૦૦	
ઘસારો	૩,૬૦,૦૦૦	
સામાન્ય ખર્ચ	૭૦,૦૦૦	
રોકડ વેચાણનું નુકસાન	૧૦,૦૦૦	
ડિબેન્યરનું વ્યાજ	૪૦,૦૦૦	
આવકવેરો (કરવેરાની જોગવાઈ)	૨,૨૦,૦૦૦	
સૂચિત ડીવીડન્ડ	<u>૧,૬૦,૦૦૦</u>	<u>૧૮,૬૦,૦૦૦</u>
ચોખ્ખો નફો		૧,૩૦,૦૦૦

ઉપરની માહિતી પરથી કંપનીના કાયદાની કલમ ૧૯૮ મુજબ મહત્તમ મહેનતાણાની ગણતરી કરો.

વિષય: પડતર હિસાબી પદ્ધતિ - ૧

પ્રશ્ન-1: શ્રી ભીડે કંપની લિ. અચાર અને પાપડ નામની બે વસ્તુ બનાવે છે. બંને વસ્તુનું એક જ મશીન પર એક જ પ્રકારની પ્રક્રિયાને આધારે ઉત્પાદન થાય છે. નીચેની વિગતોને આધારે એકમદીઠ અને કુલ પડતરનું પત્રક પ્રણાલિકાગત પદ્ધતિ અને પ્રવૃત્તિ આધારીત પદ્ધતિએ તૈયાર કરો.

વિગત	અચાર	પાપડ
ઉત્પાદનના એકમો	20,000	4,000
યાંત્રિક કલાકો-એકમદીઠ	3	3
પ્રત્યક્ષ મજૂરી કલાકો-એકમદીઠ	5	5
ખરીદીના ઓર્ડરની સંખ્યા	200	100
ગોઠવણીની સંખ્યા	250	50
એકમદીઠ માલસામાન ખર્ચ (રૂ.)	20	20
એકમદીઠ મજૂરી ખર્ચ (રૂ.)	10	10

પરોક્ષ ખર્ચા પ્રત્યક્ષ મજૂરીના કલાકો પર આધારિત છે. જુદી-જુદી પ્રવૃત્તિઓની પડતર નીચે મુજબ છે:

રૂ.

જથ્થા આધારિત	1,80,000
ખરીદી આધારિત	3,00,000
ગોઠવણી આધારિત	7,20,000

પ્રશ્ન-2: અમદાવાદની એક નામાંકિત હોટેલ દ્વારા ગડા ઇલેક્ટ્રીક કંપનીને 2,000 રેફ્રીજરેટર બનાવવાનો ઓર્ડર મળે તેમ છે. તેઓ પાસે આ રેફ્રીજરેટર બનાવવાની પૂરી ક્ષમતા છે. જો કે રૂ. 5,00,000 નું સ્થિર રોકાણ અને વેચાણ મૂલ્યના 30% લેખે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત રહેશે. આ ઓર્ડર માટે ખર્ચનો અંદાજ નીચે મુજબ છે:

કાચો માલ	:	20,000 કિલો ગ્રામ, કિલો દીઠ રૂ. 10
સીધી મજૂરી	:	1,500 કલાક, કલાકદીઠ રૂ. 20
કારખાના ચલિત ખર્ચા	:	મજૂર કલાકદીઠ રૂ. 12 મુજબ
વેચાણ અને વિતરણના ચલિત ખર્ચા	:	રૂ. 2,000
કારખાના સ્થિર ખર્ચા	:	રૂ. 12,000
વેચાણ અને વિતરણના સ્થિર ખર્ચા	:	રૂ. 22,000

નીચેના સંજોગોમાં રેફ્રીજરેટરની કિંમત નક્કી કરતાં પત્રક તૈયાર કરો:

- (1) કુલ પડતર પદ્ધતિ કે જેમાં વેચાણકિંમત પર 25% નફો હોય.
- (2) રૂપાંતર પડતર પદ્ધતિ કે જેમાં રૂપાંતર પડતરના 200% નફો હોય.
- (3) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ કે જેમાં નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર 25% હોય.

વિષય: કાર્યાત્મક સંશોધન

Que. -1 માંગ્યા મુજબ લખો:

I) વ્યાખ્યા સમજાવો: a. O.R. b. વધ ચલ અને ઘટ ચલ

II) મોડેલ એટલે શુ? તેના પ્રકારો સમજાવો.

Que. -2 (I) સમજાવો: ૧. કુલ પ્રવાહિતા ૨. મુક્ત પ્રવાહિતા ૩. નિરપેક્ષ પ્રવાહિતા

(II) નીચે આપેલી માહિતી ઉપરથી નિરપેક્ષ પ્રવાહિતા અને કટોકટી પુર્ણ માર્ગનો કુલ સમય શોધો

પ્રવૃત્તિ	1-2	2-3	3-4	4-7	3-6	6-7	7-10	6-9	9-10	10-11
સમય	18	11	15	14	9	11	10	8	6	7